

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce **Takeda Pharmaceutical Company Limited**, se sídlem 1-1 Doshomachi 4-chome, Chuo-ku, Osaka-shi, Osaka 541-0045, Japonsko, zastoupeného RNDr. Naděždou Nowakovou, CSc., patentovou zástupkyní se sídlem Praha 5, Neústupného 1832/22, proti žalovanému **Úřadu průmyslového vlastnictví**, se sídlem Praha 6, Antonína Čermáka 2a, za účasti osoby zúčastněné na řízení **Zentiva, k. s.**, se sídlem Praha 10, U Kabelovny 130, zastoupené JUDr. Ing. Michalem Guttmannem, advokátem se sídlem Praha 2, Vinohradská 37/938, v řízení o kasačních stížnostech žalovaného a osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2010, č. j. 8 Ca 40/2008 - 104, ve znění opravného usnesení ze dne 6. 10. 2010, č. j. 8 Ca 40/2008 – 117,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2010, č. j. 8 Ca 40/2008 - 104, ve znění opravného usnesení ze dne 6. 10. 2010, č. j. 8 Ca 40/2008 – 117, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 22. 11. 2007, zn. PV 1996-1811 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo rozhodnuto ve věci rozkladu podaného osobou zúčastněnou na řízení proti rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 31. 3. 2004, č. j. 51232/2003, sp. zn. PV 1996-1811. Prvostupňovým rozhodnutím byl, za použití § 23 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „patentový zákon“), zamítnut návrh této osoby na zrušení patentu č. 291 624 o názvu „*Farmaceutický přípravek*“, jehož majitelem je žalobce. Předseda žalovaného rozhodl tak, že prvostupňové rozhodnutí změnil

následujícím způsobem: „*Patent č. 291624 o názvu „Farmaceutický přípravek“ se částečně zrušuje. Patentové nároky se stanovují takto: 1. Farmaceutický přípravek obsahující pioglitazon nebo jeho farmaceuticky přijatelnou sůl jako posilovač citlivosti na inzulín v kombinaci s glibenclamidem jako posilovačem vylučování inzulinu. 2. Farmaceutický přípravek podle nároku 1 pro profylaxi nebo léčení diabetu. 3. Farmaceutický přípravek podle nároku 1 pro profylaxi nebo léčení diabetických komplikací. 4. Farmaceutický přípravek podle nároku 1 pro profylaxi nebo léčení glykometabolických poruch. 5. Farmaceutický přípravek podle nároku 1 pro profylaxi nebo léčení lipidometabolických poruch. 6. Použití pioglitazonu nebo jeho farmaceuticky přijatelné soli v kombinaci s glibenclamidem pro výrobu farmaceutických přípravků pro profylaxi nebo léčení diabetu nebo diabetických komplikací. 7. Použití pioglitazonu nebo jeho farmaceuticky přijatelné soli v kombinaci s glibenclamidem pro výrobu farmaceutických přípravků pro profylaxi nebo léčení glykometabolických poruch. 8. Použití pioglitazonu nebo jeho farmaceuticky přijatelné soli v kombinaci s glibenclamidem pro výrobu farmaceutických přípravků pro profylaxi nebo léčení lipidometabolických poruch.*“

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Městského soudu v Praze žalobou; ten jí vyhověl a rozsudkem ze dne 23. 9. 2010, č. j. 8 Ca 40/2008 - 104, ve znění opravného usnesení ze dne 6. 10. 2010, č. j. 8 Ca 40/2008 – 117, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

V odůvodnění rozsudku městský soud uvedl, že vzal za prokázané, že žalobci byl, v souladu s jeho tvrzeními uvedenými v průběhu správního řízení i v žalobě, udělen k jeho patentové přihlášce č. 01203170 evropský patent „*EP1174135 – Pharmaceutical composition comprising pioglitazone and glimepiride for use in treatment of diabetes*“. Městský soud odkázal na Úmluvu o udělování evropských patentů (Evropská patentová úmluva) ze dne 5. 10. 1973 (publikovanou pod č. 69/2002 Sb. m. s., dále jen „Patentová úmluva“), ke které ČR přistoupila s účinností od 1. 7. 2002. Ze znění čl. 67 odst. 1, 2 a čl. 69 této úmluvy dovodil, že žalovaný měl v projednávaném případě dbát ustanovení ratifikované a publikované mezinárodní smlouvy, neboť byl v průběhu rozkladového řízení informován o podané patentové přihlášce u Evropského patentového úřadu. Podle městského soudu je sice pravdou, že se jedná o dvě různá patentová řízení před národním a evropským patentovým úřadem, nicméně z textu napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný vycházel z tvrzení navrhovatele (osoby zúčastněné na řízení), že evropská patentová přihláška žalobce č. 01203170, jejíž rozsah ochrany byl prakticky totožný s posuzovaným národním patentem, byla dne 1. 2. 2007 zamítnuta z důvodu nedostatku vynálezecké činnosti; žalovaný si tak dle městského soudu nezjistil skutečný stav věci.

Dle názoru městského soudu úsudek žalovaného v projednávané věci logicky neplyne z premis, které byly nastoleny. Pokud měl žalovaný důvodné pochybnosti o správnosti rozhodnutí správního orgánu prvého stupně, bylo jeho povinností rozkladem napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc k novému projednání a rozhodnutí, neboť v probíhajícím řízení bylo břemeno důkazní na straně navrhovatele (osoby zúčastněné na řízení) a žalobce jako majitel patentu byl ve svých vyjádřeních limitován. V případě rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví a rozhodnutí jeho předsedy nejde o rozhodnutí orgánu prvého a druhého stupně, jak tvrdí žalovaný. Podle ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád z r. 1967“) je vlastností rozkladu nedostatek devolutivního účinku a rozhodování

v první i druhé instanci tak zůstává na úrovni správního orgánu téhož stupně; při rozhodování o rozkladu jde, podle městského soudu, jen o zvláštní případ opravy vlastního rozhodnutí. Správní řád z r. 1967 sice umožňuje, aby rozkladový orgán rozhodl odlišně s tím, že nálezem v prvním stupni není vázán; pokud však bylo rozhodnuto tímto způsobem v nyní projednávané věci, byl žalobce, jakožto majitel patentu, připraven o instanci ve správním řízení. Výrok napadeného rozhodnutí je sice přesný a určitý, ale odůvodnění je zcela nedostatečné, s ohledem na namítanou zásadu předvídatelnosti správního rozhodování. Jestliže zde byla odchylka v rozhodování, bylo na žalovaném se s ní vypořádat. Podle městského soudu tak žalovaný zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností.

Pokud žalobce namítal procesní pochybení spočívající v tom, že o přihlášce patentu rozhodovala Ing. J. B., která poté vystupovala i v řízení o zrušení patentu v prvním stupni, městský soud tuto námitku odmítl pro opožděnost. K tomu, aby pojmově mohlo jít o námitku podjatosti, musela by být vznesena před tím, než bylo ve věci rozhodnuto. Poukázal též, bez bližší argumentace, na ustanovení § 152 odst. 3 a z § 14 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád z r. 2004“).

Městský soud uzavřel, že napadené rozhodnutí trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů a řízení předcházející jeho vydání bylo zatíženo vadami; proto je podle § 76 odst. 1 písm. a), c) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Rozsudek městského soudu napadli žalovaný (dále jen „stěžovatel“) i osoba zúčastněná na řízení (dále jen „stěžovatelka“) kasačními stížnostmi, opírajícími se prakticky o stejné důvody, vyplývající z § 103 odst. 1 písm. a), c), d) s. ř. s.

Z hlediska § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. stěžovatel uvedl, že ve věci bylo původně nařízeno ústní jednání na 1. 7. 2010; na něm bylo konstatováno, že předvolání k jednání nebylo doručeno zástupkyni žalobce a jednání tak bylo odročeno na neurčito. Následně, dne 23. 9. 2010, však městský soud rozhodl bez nařízení jednání tak, že napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a), c) s. ř. s. zrušil. Stěžovatel je však přesvědčen, že soud mohl nařídit jednání teprve poté, co si učinil úsudek o přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, tj. o tom, zda je srozumitelné a opřené o dostatečné důvody; to dovozuje výkladem § 76 odst. 3 s. ř. s. Stěžovatel tak vytýká městskému soudu, že jakkoli si učinil předběžnou úvahu o tom, že okolnosti uvedené v § 76 odst. 1 s. ř. s. nebrání ústnímu projednání věci samotné, pak bez toho, že by ústní jednání proběhlo, tento úsudek změnil. V tom stěžovatel spatřuje procesní zmatečnost, tj. že městský soud rozhodoval i přes nedostatek podmínek řízení.

Pokud jde o další důvody kasační stížnosti, stěžovatel upozorňuje, že napadené rozhodnutí o částečném zrušení patentu bylo opřeno o skutečnost, že z patentové přihlášky, tak jak byla předložena Úřadu průmyslového vlastnictví dne 19. 6. 1996, nevyplýval synergický účinek kombinace pioglitazonu s glimepiridem. Z toho důvodu byla naplněna premisa § 23 odst. 1 písm. a), b) patentového zákona, totiž že vynález nesplňoval podmínky patentovatelnosti (nedostatek vynálezecké činnosti) a nebyl též v přihlášce popsán tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit. Žaloba přitom byla postavena

na argumentu, že kdyby Úřad průmyslového vlastnictví tento nedostatek patentové přihlášky v řízení o udělení patentu zjistil, žalobce by jej odstranil, tak jako to učinil v řízení před Evropským patentovým úřadem o obsahově shodné přihlášce. Městský soud vycházel z toho, že žalovaný měl při rozhodování o obsahově shodné přihlášce postupovat stejně jako Evropský patentový úřad. Stěžovatel k tomu uvádí, že národní patent byl žalobci udělen 13. 2. 2003. Evropský patentový úřad žalobcovu přihlášku s totožným obsahem dne 14. 2. 2007 zamítl; teprve po tomto datu předkládal žalobce Evropskému patentovému úřadu v rámci řízení o stížnosti doklady, z nichž ta část patentové ochrany, o níž je veden spor, byla prokázána. Evropský patent byl (v omezeném rozsahu oproti znění přihlášky) udělen dne 5. 8. 2009, tedy téměř dva roky poté, co v řízení před stěžovatelem došlo k částečnému zrušení patentu. V řízení o zrušení národního patentu vycházel stěžovatel ze znění *patentu uděleného Úřadem průmyslového vlastnictví;* znění patentu uděleného jakýmkoli jiným patentovým úřadem bylo pro rozhodnutí stěžovatele irelevantní. Stěžovatel navíc uvádí, že v napadeném rozhodnutí přesvědčivě odůvodnil, proč k průběhu řízení o evropské patentové přihlášce v řízení o zrušení národního patentu nepřihlížel. Městský soud přitom opomíjí skutečnost, že zatímco před Evropským patentovým úřadem se vede *řízení o udělení* evropského patentu (respektive o odporu proti udělení patentu), žalobou napadené rozhodnutí se týkalo *řízení o částečném zrušení* národního patentu, který byl již dříve v jiném řízení udělen Úřadem průmyslového vlastnictví. Navíc z historie řízení o evropské patentové přihlášce je zřejmé, že řízení dosud ukončeno není, neboť proti rozhodnutí o udělení evropského patentu byl podán odpor.

Stěžovatel tak namítá, že právní názor, k jehož respektování ho městský soud zavázal, je zcela nesrozumitelný a je v rozporu s právními předpisy. Je založen na nesprávném náhledu na autonomii řízení před Evropským patentovým úřadem a národními patentovými úřady a zakládá tak kasační důvody ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s.

Stěžovatel městskému soudu dále vytýká, že na jedné straně správně aplikuje správní řád z r. 1967, který na správní řízení dopadal s ohledem na datum zahájení řízení o zrušení patentu, na druhé straně však cituje nyní platný správní řád z r. 2004. Jeho ustanovení § 152 se navíc na řízení o rozkladu před Úřadem průmyslového vlastnictví nevztahuje, neboť patentový zákon jeho aplikaci v § 63 odst. 1 vylučuje. Podle stěžovatele nedostatek devolutivního účinku rozkladu nemůže mít za následek to, co naznačuje městský soud, tedy že v případě změny rozhodnutí v rozkladovém řízení přichází účastník o instanci ve správním řízení a takové rozhodnutí je pak v rozporu se zásadou předvídatelnosti správního rozhodování. Stěžovatel uvádí, že napadené rozhodnutí nevycházelo ze skutečností, ke kterým by se žalobce nemohl vyjádřit. Nešlo o akt *per saltum*, ale o rozhodnutí vydané v souladu s právními předpisy na základě principu plné apelace. Podle stěžovatele nelze zásadu plné apelace podle správního řádu z r. 1967 limitovat zásadou předvídatelnosti správního rozhodování, neboť v řízení *inter partes* by jedna ze stran vždy mohla tvrdit, že rozhodnutí je pro ni nepředvídatelné.

Konečně dospěl-li městský soud v napadeném rozsudku k závěru, že je zde „*odchylka v rozhodování správního orgánu*“; pak v odůvodnění rozsudku chybí jakákoli úvaha týkající se zhodnocení zjištěného skutkového stavu, ze které by bylo zřejmé, jaké nedostatky ve zjištění skutkového stavu soud shledal. V tomto směru je podle stěžovatele naopak rozsudek městského soud zatížen nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů,

neboť ten stěžovateli vytkl zcela nedostatečné odůvodnění, aniž by však svůj vlastní závěr opřel o jakýkoli argument. I zde stěžovatel poukazuje na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Jak již bylo uvedeno, kasační stížnosti stěžovatele i stěžovatelky se opírají o shodnou argumentaci. Nad rámec již uvedeného se stěžovatelka vyjádřila k věcné podstatě sporu, přičemž uvedla, že patent č. 291624 byl žalobci udělen v příliš širokém rozsahu; patentový nárok poskytoval ochranu několika tisícům kombinací farmaceutických přípravků, ze kterých 99,99 % nebylo v popisné části patentu doloženo příklady provedení a důkazy o tom, že vynález je výsledkem vynálezecké činnosti. Napadeným rozhodnutím byl patentový nárok žalobce omezen na farmaceutický přípravek obsahující kombinaci pioglitazonu a glibenclamidu. Žalobce si však chtěl zachovat ochranu ještě na kombinaci pioglitazonu a glimepiridu. V tom mu však nebylo vyhověno, neboť již v původní přihlášce patentu nebyl obsažen žádný údaj o účincích této kombinace a ani v průběhu udělovacího řízení žádný takový důkaz doplněn nebyl. Stěžovatel dospěl správně k závěru, že již k datu podání přihlášky patentu musí být splněny podmínky patentovatelnosti vynálezu. Pouze výjimečně lze takové důkazy doplnit ještě v průběhu řízení o udělení patentu; v žádném případě tak však nelze učinit až v řízení o zrušení patentu.

Stěžovatelka dále upozornila, že v žalobním řízení podala dvě vyjádření, jimiž se městský soud vůbec nezabýval a dokonce je ani nezmínil v odůvodnění rozsudku. I z toho důvodu má stěžovatelka za to, že rozsudek trpí nepřezkoumatelností pro nesrozumitelnost a pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Žalobce se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozsudkem městského soudu a dodal, že v řízení o udělení patentu považoval Úřad průmyslového vlastnictví předmět patentových nároků za dostatečně doložený; pokud by tomu tak nebylo, dodal by žalobce k přihlášce další příklady provedení vynálezu, čímž by byla odstraněna formální vada přihlášky. Žalobce se pozastavuje nad tím, že stěžovatel v řízení o zrušení patentu najednou nepovažoval vynález za dostatečně doložený, i když v řízení o udělení patentu tento deficit neshledal. Žalobce tvrdí, že postupem stěžovatele, který mu zrušil patent na kombinaci pioglitazonu a glimepiridu, utrpěl újmu na trhu s léčivy, ve vztahu ke konkurenci. Naopak stěžovatelka bude nyní moci bezpracně a bezúplatně využívat výsledky dlouholetého a nákladného výzkumu jiné společnosti. Dále se žalobce pozastavil nad tím, že kasační stížnosti stěžovatele i stěžovatelky jsou prakticky doslovně shodné.

Stěžovatelka v replice uvedla, že částečným zrušením patentu došlo pouze k nápravě původně nesprávného rozhodnutí o udělení patentu v příliš širokém rozsahu. Svou repliku posléze doplnila ještě o vyjádření, ve kterém poukázala na aktuální průběh řízení o udělení evropského patentu EP-B-1 174 135, jehož majitelem je žalobce a týká se právě sporné kombinace pioglitazonu a glimepiridu. V řízení o odporu proti rozhodnutí o udělení patentu rozhodl Evropský patentový úřad dne 22. 12. 2011 o zrušení tohoto patentu; toto tvrzení doložila stěžovatelka listinným důkazem.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podaných kasačních stížností (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v nich uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnosti jsou důvodné.

Z povahy věci se Nejvyšší správní soud nejdříve zabýval námitkou uplatněnou s odkazem na § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tj. námitkou zmatečnosti řízení před soudem. Oba stěžovatelé tvrdili, že městský soud rozhodl o zrušení napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a), c) s. ř. s. bez jednání, ačkoliv již předtím nařídil jednání, které se neuskutečnilo a bylo odročeno na neurčito; musel tudíž, dle jejich názoru, již vycházet z toho, že napadené rozhodnutí je přezkoumatelné. Jakkoliv tuto námitku stěžovatelé podřazovali pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. s tím, že jde o zmatečnost řízení, neboť městský soud rozhodoval i přes nedostatek podmínek řízení, konstatuje Nejvyšší správní soud, že uvedená námitka může představovat jedině vadu řízení před soudem; jde tedy o kasační důvod podřaditelný pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podmínky řízení představují totiž samotný předpoklad meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí, zatímco pochybení v procesním postupu soudu při projednávání a rozhodnutí meritorně projednatelné věci spadají do kategorie vad řízení.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud ověřil, že přípisem ze dne 14. 2. 2008, č. j. 8 Ca 40/2008 – 51, byli stěžovatel i žalobce vyzváni k vyjádření ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. Podáním, doručeným městskému soudu dne 5. 3. 2008, vyjádřil žalobce nesouhlas s tím, aby ve věci bylo rozhodnuto bez jednání. Stěžovatel na uvedenou výzvu městského soudu nereagoval, a tudíž, ve smyslu § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s., nastoupila ve vztahu k němu domněnka předpokládaného souhlasu s rozhodnutím ve věci bez jednání. Městský soud následně nařídil jednání na 1. 7. 2010 (č. l. 97). Stěžovatelka (osoba zúčastněná na řízení) o jednání byla vyrozuměna přípisem, který jí byl doručen dne 17. 6. 2010 (doručenka na č. l. 97). U stěžovatele (žalovaného) předvolání k jednání prokázáno není; z jeho argumentace v kasační stížnosti je ovšem zřejmé, že o termínu jednání věděl. Dle kasačních tvrzení stěžovatelů bylo na jednání konstatováno, že městský soud nemá vykázáno doručení předvolání zástupkyni žalobce (na č. l. 99 až 100 je zažurnalizována její omluva ze dne 1. 7. 2010), a proto bylo jednání odročeno na neurčito. O této skutečnosti však není v soudním spise žádný záznam, respektive protokol o jednání. Poté již městský soud rozsudkem ze dne 23. 9. 2010 ve věci rozhodl tak, že napadené rozhodnutí bez jednání zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a), c) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je důvodem pro zrušení rozhodnutí městského soudu existence vad soudního řízení, *mohly-li mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé*. Je tak vždy nejprve nutno posoudit, zda je řízení před krajským soudem zatíženo vadou; je-li tomu tak, je nutno uvážit o jejích důsledcích pro rozhodnutí, které z takového řízení vzešlo.

Pro rozhodování v meritu věci bez nařízení jednání platí, že ustanovení § 76 odst. 1 s. ř. s. je, ve vztahu k § 51 odst. 1 s. ř. s., v postavení *lex specialis* To znamená, že i když účastník řízení vyjádří řádně a včas svůj nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání, avšak soud shledá existenci těžkých procesních vad správního řízení, či nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí, které ho opravňují k postupu podle § 76 odst. 1 s. ř. s., není povinen jednání nařizovat a věc rozhodne bez jednání. Uvedené platí obdobně v případě zjištěné nicotnosti napadeného správního aktu (§ 76 odst. 2 s. ř. s.). Pokud jde o osobu

zúčastněnou na řízení, ta není účastníkem řízení, a proto jí vůbec nepřísluší vyjadřovat se podle § 51 odst. 1 s. ř. s. k tomu, zda má být rozhodováno bez jednání či nikoliv; přísluší jí toliko právo být vyrozuměna o nařízeném jednání § 34 odst. 3 s. ř. s.

Bez ohledu na to, zda bylo rozhodnutí stěžovatele a řízení předcházející jeho vydání skutečně zatíženo takovými deficity, které lze podřadit pod případy uvedené v § 76 odst. 1 s. ř. s. (o tom viz dále), je nutno konstatovat, že shora popsaný postup městského soudu v projednávané věci nebyl po procesní stránce vhodným. U stěžovatelů bylo totiž navozeno legitimní očekávání, že věc bude projednána na ústním jednání a že tedy budou mít možnost hájit napadené rozhodnutí (osoba zúčastněná na řízení ze své pozice podporovala žalovaného) a pokusit se ovlivnit rozhodnutí městského soudu i jinak než jen písemnými vyjádřeními k žalobě. Jestliže pak městský soud vydal rozhodnutí bez jednání poté, co bylo předchozí jednání zmařeno, mohl být takový postup stěžovateli skutečně vnímán jako překvapivý, a to bez ohledu na to, že stěžovatel předtím výslovně o jednání nežádal a stěžovatelce toto právo nepříslušelo. Postup městského soudu ostatně neodpovídá ani samotné dikci § 76 odst. 3, věty první s. ř. s., dle kterého *nejsou-li důvody pro postup dle odstavců 1 a 2 nebo podle § 51, nařídí předseda senátu jednání.* Lze tedy učinit dílčí závěr, že řízení před městským soudem bylo zatíženo procesní vadou.

Je tedy nutno se zabývat tím, zda popsané pochybení městského soudu mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2005, č. j. 6 Ads 57/2004 – 59 (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), se podává, že *„[o] vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], se nejedná, pokud lze dovodit, že by výrok rozhodnutí byl stejný i za situace, kdyby k vadě řízení vůbec nedošlo.“* V tomto kontextu se tedy zdejší soud zabýval tím, zda by provedení jednání mohlo mít vliv na výsledek rozhodnutí městského soudu. Z obsahu kasačních stížností je zřejmé, že stěžovatelé nenamítají žádné zkrácení na svých procesních právech v tom smyslu, že by konkrétně uvedli, co chtěli na jednání městskému soudu přednést a jak tím chtěli ovlivnit jeho rozhodování; jejich kasační argumentace se omezuje toliko na obecné tvrzení o porušení procesních pravidel v řízení před městským soudem a s tím související zásah do jejich práv na efektivní volbu prostředků jejich procesní strategie. Pokud stěžovatelé nepředestřeli konkrétní důvody, které by odůvodňovaly nezbytnost nařízení jednání, nelze hovořit o tom, že byli reálně zkráceni na svých procesních právech. Bez významu není ani to, že stěžovatel se k výzvě městského soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřil, a předpokládal se tedy jeho souhlas s rozhodnutím bez jednání. Jestliže stěžovatel v řízení o žalobě nevyjádřil nesouhlas s rozhodováním bez jednání, může se jen stěží v kasačním řízení dovolávat porušení svých procesních práv tím, že jednání neproběhlo. Zmínit je třeba i fakt, že jakkoli bylo ústní jednání nařízeno, fakticky, soudě dle obsahu spisu, neproběhlo. Vzhledem k tomu, že soudní spis neobsahuje protokol o jednání, je zřejmé, že se soud s účastníky a osobou zúčastněnou na řízení dne 1. 7. 2010 ani nesešel v jednací síni; jednání v meritu věci tak nebylo vůbec zahájeno. Konečně lze dodat, že pokud by skutečně městským soudem konstatované deficity správního rozhodnutí a řízení jemu předcházejícího existovaly, nemohla by jakákoli argumentace u případného soudního jednání nic změnit na tom, že takové správní rozhodnutí by muselo být bez dalšího rozhodnutím soudu odklizeno.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů, ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu spatřují stěžovatelé v tom, že soud vytýkal stěžovateli (žalovanému) nedostatek odůvodnění napadeného rozhodnutí, aniž by však sám svůj závěr opřel o jakýkoli argument, zejména pokud se týká zhodnocení skutkového stavu věci. Z rozsáhlé judikatury Nejvyššího správního soudu k tomuto tématu (srov. např. rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, rozsudky ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, publikovaný pod č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 – 64, a ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 – 245) se podává, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů například není-li zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu; dále z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci v žalobě; proč považuje žalobní námitky za liché, mylné nebo vyvrácené; proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Dalším důvodem nepřezkoumatelnosti rozhodnutí může být případ, kdy soud opomněl přezkoumat některou ze včas uplatněných žalobních námitek či obsahuje-li odůvodnění rozsudku toliko převzaté pasáže z publikovaného judikátu v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž dále rozvádí dopad převzatých závěrů na konkrétní souzený případ a na samotné rozhodnutí ve věci.

V nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud shledal, že městský soud v napadeném rozsudku nastolil několik premis, na základě kterých dovodil nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí a vady řízení před správním orgánem, přičemž však skutečně tyto své závěry blíže neodůvodnil. Městský soud dovodil, že postupem v rozkladovém řízení byl žalobce připraven o jednu instanci, že v případě odchylky v rozhodování je třeba se s ní podrobně vypořádat, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je zcela nedostatečné s ohledem na namítanou zásadu předvídatelnosti správního rozhodování a že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné. Všechny tyto závěry městského soudu však zůstaly bez rozvedení úvah a důvodů, proč a jak k takovým závěrům dospěl. Takové odůvodnění rozsudku městského soudu je naprosto nedostačující a způsobuje jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů *per se* a brání jakémukoliv dalšímu přezkumu co do merita věci a z hlediska důvodů namítaných stěžovateli ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Pokud jde konkrétně o (blíže nezdůvodněné) tvrzení městského soudu, že postupem v rozkladovém řízení byl žalobce připraven o jednu instanci, Nejvyšší správní soud uvádí, že podle § 61 odst. 3 správního řádu z r. 1967 se na řízení o rozkladu přiměřeně vztahovala ustanovení o odvolacím řízení. Bylo tedy i zde použitelné ustanovení § 59 odst. 2 tohoto zákona, dle kterého bylo možné i ve druhém stupni napadené rozhodnutí změnit, existovaly-li pro to důvody. Byla-li změna rozkladem napadeného založena na důvodech skutkových, vycházel druhostupňový orgán zásadně z důkazů provedených ještě před vydáním prvostupňového rozhodnutí (které v tomto případě mohl jinak zhodnotit), případně na základě dokazování provedeného orgánem prvého stupně po podaném rozkladu (§ 56 správního řádu z r. 1967). Vyloučena nebyla ani možnost dokazování provedeného přímo rozkladovým orgánem, v souladu s principem plné apelace (§ 59 odst. 1 správního řádu z r. 1967). Zároveň je však třeba mít na paměti, že ke změně rozkladem

napadeného rozhodnutí může dojít zejména tehdy, lze-li v podstatné míře využít výsledků dokazování před orgánem prvého stupně. Ke změně rozkladem napadeného rozhodnutí by tak nemělo docházet na základě skutečností zjištěných jen nebo převážně až v řízení o rozkladu; takový postup by skutečně popíral princip dvojinstančnosti správního řízení. Pokud měl tedy městský soud za to, že v řízení o rozkladu bylo v nyní projednávané věci rozhodnuto tak, že byl porušen popsaný princip dvojinstančnosti řízení, byl povinen přesně vyjádřit důvody takového svého závěru a konfrontovat je s naznačenými teoretickými východisky. To ovšem, jak již bylo konstatováno, neučinil.

Obdobně pokud městský soud vytkl stěžovateli, že napadené rozhodnutí bylo nedostatečně odůvodněno s ohledem na zásadu předvídatelnosti správního rozhodování, i v tomto případě opomněl konkrétně uvést důvody, které jej k takovému závěru vedly. Napadené rozhodnutí by mohlo být pro účastníka překvapivé a nepředvídatelné, pokud by bylo například vydáno na základě podkladů či skutečností, které nebyly vůbec předmětem dokazování a které nebyly s účastníkem řízení probrány; mohlo by se jednat ale i o situaci, kdy by správní orgán rozhodoval na základě řádně provedených důkazů, jejichž použitelnost pro rozhodnutí ve věci by však sám před vydáním rozhodnutí zpochybnil (účastník by tak neměl důvod s nimi jakkoli polemizovat), apod. Pokud městský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí bylo ve vztahu k žalobci nepředvídatelné a překvapivé, byl povinen pečlivě odůvodnit, proč tomu tak podle jeho názoru bylo.

Dalším důvodem nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů je konečně i již zmiňovaná skutečnost, že městský soud bez jakéhokoli bližšího vysvětlení cituje konkrétní články z Patentové úmluvy a vytýká stěžovateli, že se jimi neřídil, aniž by vysvětlil, jaký měly mít citované pasáže pro řízení význam. Taková citace právní úpravy je zcela nepoužitelná a učiněná mimo kontext projednávané věci.

S ohledem na konstatovanou nepřezkoumatelnost závěrů městského soudu není možné vyjádřit se za daného stavu k meritu věci – tedy k otázce vlivu patentového řízení před Evropským patentovým úřadem a (ne)možnosti vlastníka patentu doplnit v řízení o zrušení patentu některé nedostatky týkající se již jeho přihlášky zápisu. Lze tak jen uvést, že pokud městský soud konstatoval, že vzal za prokázané, že žalobci byl (v souladu s jeho tvrzeními uvedenými v průběhu správního řízení i v žalobě) udělen k jeho patentové přihlášce č. 01203170 evropský patent pro kombinaci látek pioglitazon a glimepirid, pak i zde v odůvodnění rozsudku opět absentuje vysvětlení, na základě čeho vzal městský soud tuto skutečnost za prokázanou, není-li o tom založen v soudním spise žádný listinný důkaz a ani žalobce v žalobě netvrdil, že mu byl takový patent udělen; žalobce tvrdil pouze to, že „*dne 9. 7. 2007 EPO oznámil své rozhodnutí s tím, že na kombinaci piglitazon + glimepirid udělí patent*“. Toto tvrzení taktéž žalobce nikterak nedoložil žádným listinným důkazem a městský soud žádné dokazování v tomto směru sám neprováděl (mimo nařízené ústní jednání by je ostatně ani provést nemohl). V tomto kontextu navíc městský soud ani nevysvětlil, jak by se s touto skutečností vypořádal z hlediska § 75 odst. 1 s. ř. s., podle kterého platí, že *při přezkoumávání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu*. Od tohoto pravidla lze ve velmi výjimečných situacích odhlédnout, vždy je však takový postup třeba náležitě odůvodnit a vysvětlit.

Nad rámec uvedeného lze dodat, že odkazy rozsudku na ustanovení nového správního řádu (z r. 2004) za situace, kdy na dané správní řízení dopadal ještě starý správní řád (z r. 1967), jsou rovněž zcela nezdůvodněné a matoucí a jsou jen dalším důvodem pro jeho shora konstatovanou nepřezkoumatelnost.

K námitce stěžovatelky, že městský soud nikterak nereagoval na její dvě vyjádření k žalobě, lze konstovat, že s ohledem na procesní postavení osoby zúčastněné na řízení, která má podle § 34 odst. 3 s. ř. s. právo předkládat písemná vyjádření soudu, je zjevné, že soud je povinen se takovými vyjádřeními zabývat a vzít je v úvahu. Pokud by tomu tak nebylo, bylo by takové procesní oprávnění osoby zúčastněné na řízení bezúčelné. Zdejší soud k tomuto procesnímu oprávnění osoby zúčastněné na řízení v rozsudku ze dne 28. 2. 2011, č. j. 2 As 22/2010 – 194, uvedl, že *„[p]rávo předkládat soudu písemná vyjádření jakožto nedílné součásti práva na spravedlivý proces přitom přísluší ve stejném rozsahu jak účastníkům řízení, tak osobám zúčastněným na řízení (...) jakožto osobám, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, resp. které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu (§ 34 odst. 1 s. ř. s.); navzdory odlišnostem v jejich procesním postavení.“* V tomto smyslu se tedy městský soud dopustil pochybení, které by zakládalo vadu řízení spočívající v tom, že vyjádření stěžovatelky k žalobě a k replice žalobce vůbec v napadeném rozsudku nezmínil, a tudíž je ani nevzal na vědomí; neznamená to ovšem, že by taková vada musela bez dalšího vyvolat nezákonnost soudního rozhodnutí, jak již bylo vyloženo výše. Současně však platí, co bylo již uvedeno - s ohledem na nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu jako celku tak již není nutné uvedenou námitku zvlášť vypořádávat. V dalším řízení bude ovšem městský soud k vyjádřením stěžovatelky (osoby zúčastněné na řízení) povinen přihlížet.

Konečně pokud jde o tvrzení týkající se aktuálního průběhu řízení před Evropským patentovým úřadem, ta jsou nyní v kasačním řízení irelevantní (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Městský soud bude v dalším řízení povinen brát zřetel na to, že se opět jedná o skutečnosti, které podléhají režimu § 75 odst. 1 s. ř. s.

Z uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud naznal, že je naplněn kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a proto mu nezbylo než napadený rozsudek městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 2, věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček

předseda senátu